

Джерело: <https://www.schoollife.org.ua/15-2023/>

Тема. Розвиток мовлення. Розвиток творчих здібностей учнів (уяви, фантазії, прагнення експериментувати)

Мета: в ігровій формі узагальнити й закріпити знання вивчених народних казок та легенд, викликати інтерес до читання; розвивати культуру мовлення, творчу уяву, логічне мислення, увагу; збагачувати словниковий запас; виховувати високі моральні якості.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

Учні 5 класу об'єднуються у дві команди (за бажанням придумують назви).

II. Мотивація навчання.

- Перегляд уривка з мультфільму «Летючий корабель» (відео).
- Бесіда: - Як називається мультфільм?
- Чим він схожий і відмінний з однойменною народною казкою?
(Він схожий чи відмінний за сюжетом з однойменною казкою?)

III. Вікторина «Найуважніший читач». За цитатою визначити назву казки чи легенди.

Питання для I команди

- 1) «Дала йому торбу, наклала туди чорного черствого хліба, пляшку води дала й випровадила з дому». («Летючий корабель»)
- 2) «Наймиток пішов. Чи рубав, чи не рубав, та ліг на дрівця й заснув». («Ох»)
- 3) «Не могли зупинити чорних ящерів ані мечі сварожичів, ані палаючі смолоскипи самого бога Сварога». («Берегиня»)
- 4) «Дівчина легко розбила той камінь, бо він був крихкий. Узяла голку й уколола собі палець». («Чому в морі є перли і мушлі»)
- 5) «Нічого робити небожеві: віддав багатому дядькові всю свою худобу, а сам зостався голий, босий і голодний». («Про правду і кривду»)
- 6) «Приносить чоловік панові ту гілочку й каже, що дочка загадала з неї зробити». («Мудра дівчина»)
- 7) «В іншому випадку, погрожували, що місто буде спалене й на ласку переможців сподіватися нічого». («Неопалима купина»)
- 8) «І опинився Силун у підземній печері, у яку хотів загнати непокірного слугу». («Як виникли Карпати»)
- 9) «Як почав ті дрова розкидати, як почав розкидати, то що кине – то й чоловік, що кине – то й чоловік!» («Летючий корабель»)
- 10) «Король одразу пізнав свого дядька, але не показав і виду: побалакав та й

одпустив його торгувати». (*«Про правду і кривду»*)

- 11) «От узяла зайця під руку, одну ногу поставила на санчата, а другою по шляху ступає». (*«Мудра дівчина»*)
- 12) «Чоловік подумав: недоуздок яких там три гривні вартий, а циган дає п'ять карбованців». (*«Ох»*)

-1-

Питання для II команди

- 1) «А там серед двору столи понаставлені, понакривані, бочки меду повикочувані: пий, душе, їж, душе, чого забажаєш!» (*«Летючий корабель»*)
- 2) «Бідному жаль стало своєї праці, не схотів віддати. Пішли вони позиватися до пана». (*«Мудра дівчина»*)
- 3) «Зайди-воїни зустріли його й провели на узвишшя, де на золочених стільчиках сиділи королі». (*«Неопалима купина»*)
- 4) «Схопив він Карпа своїми дужими руками, підняв і вдарив об землю». (*«Як виникли Карпати»*)
- 5) «Ідуть та йдуть, чи довго, чи недовго, аж увійшли в такий темний ліс, що тільки небо та земля». (*«Ох»*)
- 6) «Сказала й викинула на берег дивний камінь, що змінювався на сонці всіма барвами веселки». (*«Чому в морі є перли і мушлі»*)
- 7) «Вона пішла на ящерів з піднятими догори руками – і грізне військо відступило». (*«Берегиня»*)
- 8) «Городяни нагородили його і грішми, і всяким добром, так що він став тепер багатший від свого дядька». (*«Про правду і кривду»*)
- 9) «Тоді пан побачив, що нічого з дівчиною не поробиш, і відпустив її». (*«Мудра дівчина»*)
- 10) «Доповіли цареві, що так, мовляв, і так: на печі спав і в бані так холодно, наче цілу зиму не топлено». (*«Летючий корабель»*)
- 11) «А одна пшонина закотилася під ноги царівні, він тієї пшонини і не з'їв». (*«Ох»*)
- 12) «Узявши мотузок, пішов у ліс на те саме місце, де хотів вішатись його небіж». (*«Про правду і кривду»*)

IV. Скринька народної мудрості.

З поданих слів скласти прислів'я, вказати до якої казки за змістом воно підходить.

ЩИРА ПРАВДА ВСЮДИ КУТОК ЗНАЙДЕ. (*«Про правду і кривду»*)

МУДРІЙ ГОЛОВІ ДОСИТЬ ДВА СЛОВА. (*«Мудра дівчина»*)

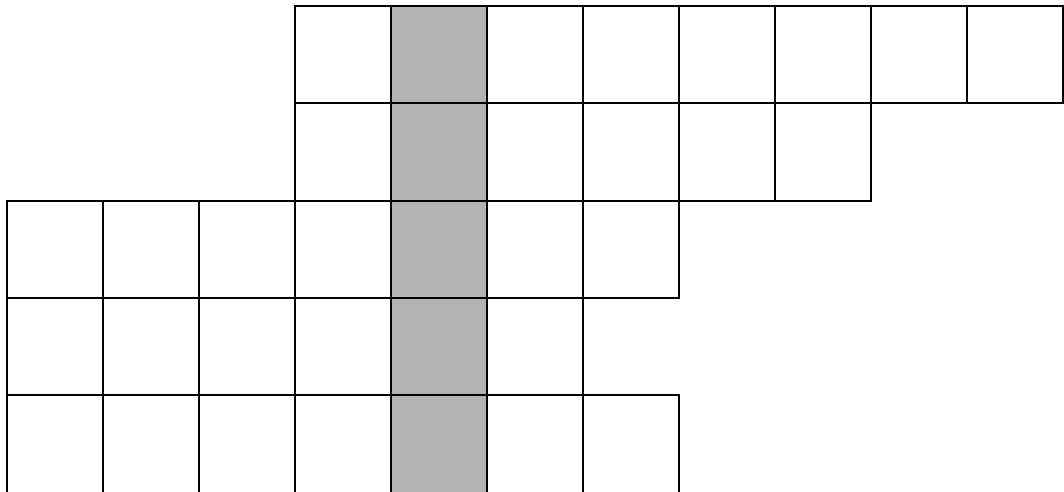
V. **Конкурс капітанів.** Гра *«Вгадай казку»* (за ілюстрацією на інтерактивній або мультимедійній дошці капітани вгадують казку).

VI. Командне розв'язування кросворда «Пізнай героя казки».

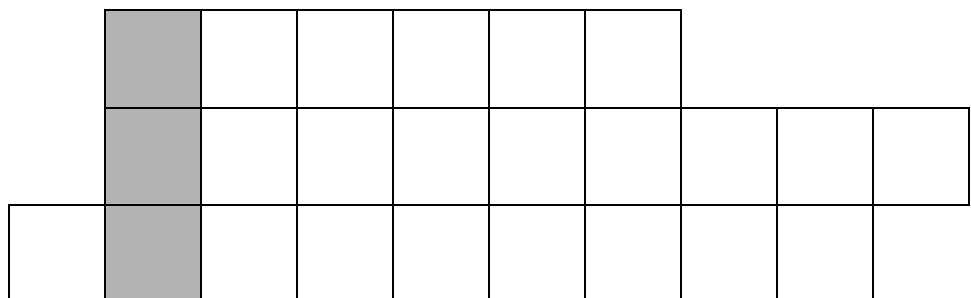
КЛЮЧ. По вертикалі: 1. Найулюбленіший жанр усної народної творчості. *Казка (I)*. 2. Що завжди перемагає в казках? *Добро (II)*.

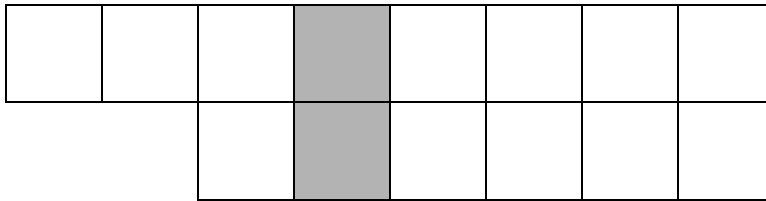
-2-

- I команда.** 1) У якого героя казки «Летючий корабель» була прив'язана нога до вуха? (*Скороход*)
2) Як звали мудру дівчину? (*Маруся*)
3) Хто з героїв казки «Летючий корабель» ніс чарівну соломку? (*Морозко*)
4) Який герой казки «Про правду і кривду» жив тільки кривдою? (*Дядько*)
5) Хто все чув у казці «Летючий корабель»? (*Слухало*)

- II команда.** 1) Головний герой казки «Летючий корабель». (*Дурень*)
2) Хто в казці «Летючий корабель» ніяк не міг напиться? (*Обпивайло*)
3) Який герой казки «Летючий корабель» не міг наїстися? (*Об'їдайло*)
4) Хто приніс живу воду в казці «Летючий корабель»? (*Скороход*)
5) Який герой казки «Про правду і кривду» обдарував небожа найціннішим, що в нього було? (*Король*)

-3-

VII. Конкурс художників.

По одному учню з кожної команди (або всі члени команди по черзі) виходять до дошки і з зав'язаними очима малюють казкового персонажа таким, яким вони його уявляють. Наприклад, Оха з однойменної казки.

VIII. Творчий конкурс.

У казці «Мудра дівчина» пан загадує братам загадки. Зараз команди спробують скласти загадки і загадати їх одна одній.

Додаткове завдання. «Хто швидше» (1)

Розташувати побратимів дурня в тому порядку, у якому він їх зустрічав на своєму шляху (казка «Летючий корабель»).

Морозко
Стрілець
Військовик
Обпивайло
Слухало
Об'їдайло
Скороход

ВІДПОВІДЬ
Слухало
Скороход
Стрілець
Об'їдайло
Обпивайло
Морозко
Військовик

Додаткове завдання «Хто швидше» (2)

Знайти у підручнику опис *Дажбога* і *Берегині*.

«Дажбог уособлював мужність, обличчя його уявлялося подібним до сонячного кола, із русявою бородою- промінчиками». (С. 11)

«І тільки Берегиня в яскраво-білому вбранні з вишитими червоними «стрілами Перуна» та «соколами»...». (с. 13)

IX. Підсумок уроку.

Майже в кожній казці є чарівні предмети, які допомагають героям подолати зло і досягти своєї мети. Уявіть, що ви – володар такої речі. Продовжте речення:

I команда – «Якби у мене була шапка-невидимка ...»

II команда – «Якби у мене була чарівна паличка ...»

Х. Домашнє завдання. Повторити вивчені твори, підготуватися до контрольної роботи.

-4-

Список використаних джерел

1. Авраменко О.М. «Українська література. 5 клас.», К., «Грамота», 2018
2. Авраменко О.М., Дмитренко Г.К. «Українська література. 5 клас. Книжка для вчителя», К., «Грамота», 2013
3. Чупринін О.О. «Усі роки української літератури в 5 класі», Х., «Основа, 2011
4. Мультфільм «Летючий корабель»
<https://www.youtube.com/watch?v=JeLO6L-1Ma8>